บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการเคลื่อนที่ทั่วไป

2.1.1 การเคลื่อนที่ด้วยความเร็วคงที่ (Uniform Motion) (เฉลียว มณีเลิศ. 2540.)

วิชาฟิสิกส์เป็นวิชาที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของวัตถุ และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในของวัตถุ การเปลี่ยนแปลงของวัตถุที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดคือการเคลื่อนที่ หรือการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของวัตถุตามเวลา การศึกษาลักษณะนี้เรียกว่า จลนศาสตร์ (Kinematics) โดยเริ่มด้วยการพิจารณาการเคลื่อนที่ของวัตถุในแนวเส้นตรงที่เราแทนด้วยแกน x และวัตถุที่เคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วคงที่ ตามรูปที่ 2.1 วัตถุเคลื่อนที่จากด้านซ้ายมือไปทางด้านขวามือ

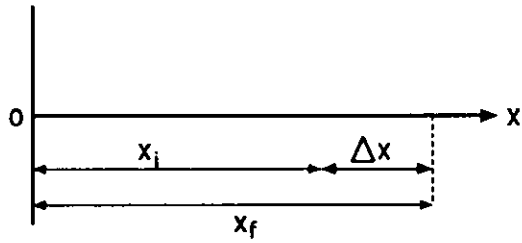

รูปที่ 2.1 เวกเตอร์บอกตำแหน่งวัตถุที่เคลื่อนที่ตามแนวแกน x

ตามเวลาเมื่อเป็น t_i วินาที. วัตถุอยู่ที่ตำแหน่งซึ่งมีเวกเตอร์บอกตำแหน่งเป็น x_i หรือ ix_i
ต่อมาเมื่อเวลาเป็น t_f วินาที. วัตถุย้ายไปอยู่ตำแหน่งซึ่งมีเวกเตอร์เป็น x_f หรือ ix_f

การกระจัดหรือเวกเตอร์บอกการย้ายตำแหน่งคือ Δx หรือ $i\Delta x$

$$\Delta x = x_f - x_i$$

ความเร็วเฉลี่ยในช่วงเวลา Δt คือ $\frac{\Delta x}{\Delta t}$ หรือ $i\frac{\Delta x}{\Delta t}$ ซึ่งเป็นการกระจัดต่อหนึ่งหน่วยเวลาในช่วงเวลา Δt ที่เรากำลังพิจารณา เราแทนความเร็วเฉลี่ยด้วย $\overline{V}$

$$\overline{V} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = i\frac{\Delta x}{\Delta t}$$

สำหรับการเคลื่อนที่ด้วยความเร็วคงที่ (เคลื่อนที่ในแนวเส้นตรงด้วยอัตราเร็วคงที่) $\frac{\Delta x}{\Delta t}$ มีค่าคงตัว ไม่ว่าจะเลือกค่า Δx ในช่วงเวลา Δt ใด
เรากำหนดให้ V_0 หรือ $v_0 i$ เป็นความเร็วของวัตถุตามแนวแกน x

ดังนั้น

$$V = i\frac{\Delta x}{\Delta t} = i v_0$$

$$iv = iv_0$$

เนื่องจาก i ปรากฏทั้งสองข้างเราเขียนสมการในรูปที่ง่ายลงอีกขั้นหนึ่งได้

$$v = v_0$$

เราเขียนกราฟเป็นฟังก์ชั่นของเวลาจะได้เส้นกราฟดังที่ปรากฏในรูปที่ 2.2

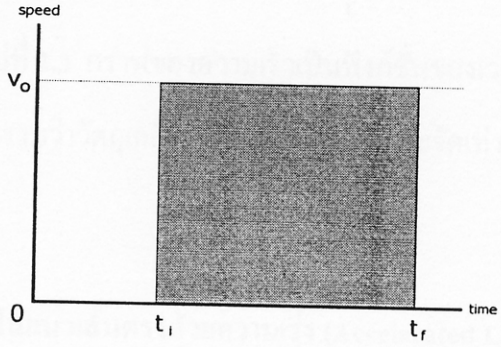

รูปที่ 2.2 กราฟของความเร็วเป็นฟังก์ชั่นของเวลา ($x = x_i$ เมื่อ $t = t_i$)

ถ้า X_i เป็นตำแหน่งของวัตถุที่เวลา t_i วินาที.

X_f เป็นตำแหน่งของวัตถุที่เวลา t_f วินาที.

$$\Delta x = x_f - x_i$$

$$\Delta t = t_f - t_i$$

$$\frac{\Delta x}{\Delta t} = v_0$$

$$\frac{x_f - x_i}{t_f - t_i} = v_0$$

$$x_f - x_i = v_0(t_f - t_i)$$

ถ้า x_0 เป็นตำแหน่งของวัตถุที่เวลา $t_i = 0$ และ x เป็นตำแหน่งวัตถุที่เวลา $t_f = t$ วินาที. หรือ $x_i = x_0$, $x_f = x$ ดูรูปที่ 2.3 ประกอบ

สมการ(2.1) จะทอนลงเป็น

$$x - x_0 = v_0 t$$

$$x = x_0 - v_0 t \qquad (2.1)$$

และถ้าวัตถุอยู่ที่จุดกำเนิดเมื่อ $t_i = 0$ หรือ $x_i = 0$ สมการ 2.2 จะทอนลงเป็น $x = v_0 t$ (2.2)

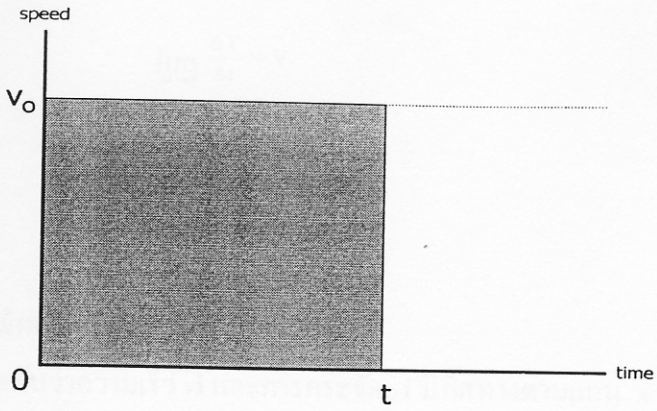

รูปที่ 2.3 กราฟของความเร็วเป็นฟังก์ชั่นของเวลา ($x = x_0$ เมื่อ $t = 0$)

สมการ (2.1) บอกให้ทราบว่าวัตถุเคลื่อนที่ได้ปริมาณการกระจัดเท่ากับการกระจัดเดิมบวกด้วยการกระจัดช่วงเวลา t sec.

2.1.2 การเคลื่อนที่ในแนวเส้นตรงด้วยความเร่ง (Accelerated Linear Motion)

(เฉลียว มณีเลิศ. 2540.)

ความเร็วชั่วขณะ (Instantaneous Velocity) ในกรณีที่อัตราเร็วของวัตถุที่เคลื่อนที่ในแนวเส้นตรง เปลี่ยนแปลง เรายังคงเขียนความเร็วเฉลี่ยในช่วงเวลาสั้นๆ คือ Δt ได้ในรูปที่ 2.4

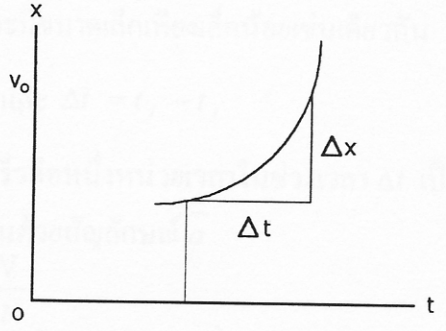

รูปที่ 2.4 กราฟของ x เป็นฟังก์ชั่นของเวลา t

$$\bar{V} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{x_f - x_i}{t_f - t_i} \quad \text{หรือ} \quad \bar{v}\mathbf{i} = \frac{\Delta x}{\Delta t}\mathbf{i}$$

ถ้าหากเราเลือกหาค่าความเร็วเฉลี่ยในช่วงเวลาเมื่อ Δt ที่มีค่าน้อยลงไปเรื่อยๆ กล่าวคือ เราเลือกค่า Δt ให้มีค่าใกล้ 0 เข้าไปเรื่อยๆ ในกรณีเช่นนี้ค่า $\frac{\Delta x}{\Delta t}$ ก็จะมีค่าใกล้กับค่าจำกัดค่าหนึ่งซึ่งในที่นี้เราสมมติให้เป็น V

โดยที่ $\lim_{\Delta t \to 0} \frac{\Delta X}{\Delta t} = V$

หรือ $\lim_{\Delta t \to 0} \frac{\Delta x}{\Delta t} \mathbf{i} = v\mathbf{i}$

$\lim_{\Delta t \to 0} \frac{\Delta x}{\Delta t} = v$

ในภาษาคณิตศาสตร์คือ $\frac{dx}{dt} = v$

เป็นที่เข้าใจกันว่าความเร็ว $v\mathbf{i}$ และการกระจัด $x\mathbf{i}$ มีทิศทางตามแกน x และเราละเวกเตอร์หนึ่งหน่วยออกจากสมการข้างบน ค่า v คือค่าความเร็วชั่วขณะที่จุดเวลา t. ในรูปที่ 2.4 ซึ่งมีค่าความชันของเส้นสัมผัสที่จุด t ที่เราพิจารณาโดยปกติเมื่อเราพูดถึงความเร็วของวัตถุ เราหมายความว่าเป็นความเร็วชั่วขณะของวัตถุที่เราพูดถึง ถ้าความเร็วของวัตถุที่เคลื่อนที่เปลี่ยนไปตามเวลา การเคลื่อนที่นั้นเป็นการเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง

2.1.3 การเคลื่อนที่ด้วยความเร่งคงที่ (Linear Motion with Constant Acceleration)

(เฉลียว มณีเลิศ. 2540.)

กำหนดให้ V_i เป็นความเร็วของวัตถุที่เคลื่อนที่ในแนวเส้นตรงที่เวลาตั้งต้น t_i วินาที.และ V_f เป็นความเร็วที่เวลา t_f วินาที.

ΔV เป็นค่าความเร็วที่เปลี่ยนไปและมีขนาดเล็กน้อยเมื่อเทียบกับ V_i หรือ V_f ส่วน Δt เป็นค่าเวลาที่เปลี่ยนไปและมีขนาดเล็กเพียงเล็กน้อยเช่นเดียวกัน

ดังนั้น $\Delta V = V_f - V_i$ และ $\Delta t = t_f - t_i$

เราเรียกการเปลี่ยนแปลงของความเร็วต่อหนึ่งหน่วยเวลาในช่วงเวลา Δt เป็นความเร่งเฉลี่ยของช่วงเวลา Δt ที่เราเลือกซึ่งเราจะแทนด้วยสัญลักษณ์ $\bar{a}$

ดังนั้น $\bar{a} = \frac{\Delta V}{\Delta t}$

สำหรับวัตถุที่เคลื่อนที่ในแนวเส้นตรงด้วยความเร่งคงที่ ไม่ว่าเราจะเลือก Δt จากช่วงใดหรือมีค่ามากน้อยเพียงใด $\frac{\Delta V}{\Delta t}$ มีค่าเท่าเดิมซึ่งเราแทนด้วยสัญลักษณ์ a

ถ้าที่เวลา $t_i = 0$ วัตถุเคลื่อนที่ด้วยความเร่งคงที่มีความเร็วต้นเป็น V_0 และมีความเร็วที่เวลา t วินาทีเป็น V ดังนั้น $a = \frac{V - V_0}{t - 0}$

$$a(t - 0) = V - V_0$$
$$at = V - V^0$$
$$at\,\mathbf{i} = (v - v_0)\mathbf{i}$$

เป็นที่เข้าใจว่า ai และ vi เป็นองค์ประกอบเวกเตอร์ และถ้าเราละเวกเตอร์หนึ่งหน่วย i เราจะได้เป็นความเร็วที่เวลา t วินาที

$$v = v_0 + at \quad (2.3)$$

ในรูปที่ 2.5 ความชันของเส้นกราฟคือความเร่งซึ่งมีค่าคงที่ และพื้นที่ใต้เส้นกราฟคือระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ในช่วง 0 ถึง t วินาที

$x = x_0$ $v = v_0$ เมื่อ $t = 0$ วินาที.

รูปที่ 2.5 กราฟของความเร็วเป็นฟังก์ชั่นของเวลา

ความเร็วเฉลี่ยระหว่างช่วงเวลา 0 วินาที ถึง t วินาที

$$v_{AV} = \frac{v + v_0}{2} \quad (2.4)$$

ดังนั้นช่วงเวลา t วินาที วัตถุจะเคลื่อนที่ได้การกระจัดหรือวัตถุอยู่ห่างจากตำแหน่งเดิม (x_0) เป็นระยะทาง

$$x - x_0 = \left(\frac{v + v_0}{2}\right)t \quad (2.5)$$

แทนค่า v จากสมการ (2.3) ได้

$$x - x_0 = \left(\frac{2v_0 + at}{2}\right)t$$

$$x - x_0 = v_0 t + \frac{1}{2}at^2$$

$$x = x_0 + v_0 t + \frac{1}{2}at^2 \quad (2.6)$$

จาก (2.3) $$v - v_0 = at \quad (2.7)$$

จาก (2.4) $$\left(\frac{v + v_0}{2}\right)t = x - x_0$$

(2.6) x (2.7) ได้ $\left(\frac{v^2+v_0^{\ 2}}{2}\right)t = at(x-x_0)$ (2.8)

สมการ (2.3), (2.5), (2.6) ใช้สำหรับคำนวณปัญหาการเคลื่อนที่ด้วยความเร่งคงที่ทั่วๆไป แต่สมการทั้งสี่นี้เป็นการบรรยายการเคลื่อนที่ของวัตถุด้วยความเร่งกล่าวคือ

สมการ (2.3) มีความหมายว่าความเร็วของวัตถุ (ที่เคลื่อนที่ด้วยความเร่งคงที่) ที่เวลา t วินาที. มีค่าเท่ากับความเร็วของวัตถุที่เวลา 0 วินาทีบวกกับความเร็วที่เปลี่ยนไป ด้วยวัตถุมีค่าความเร่งคือ at

สมการ (2.5) มีความหมายว่าระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ในช่วงเวลา t วินาที วัดจากตำแหน่งเดิม (x_0) มีค่าเท่ากับความเร็วเฉลี่ยคูณด้วยเวลาการเคลื่อนที่ซึ่งเท่ากับพื้นที่ใต้เส้นกราฟในช่วงเวลา 0 วินาที ถึง t วินาที

สมการ (2.6) มีความหมายว่าระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ในช่วงเวลา t วินาที มีค่าเท่ากับระยะทางที่ตำแหน่งเดิมบวกกับระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ ถ้าวัตถุมีขนาดความเร็วคงที่ v บวกกับระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้เนื่องจากความเร็วที่เปลี่ยนไปเพราะวัตถุเดิมมีความเร่ง มีค่าเท่ากับ

$$\frac{1}{2}at^{\,2}$$

สรุปสูตร

$$v = v_0 + at$$

$$x - x_0 = (\frac{v + v_0}{2})t$$

$$x = x_0 + v_0 t + \frac{1}{2}at^{\,2}$$

โดยมีเงื่อนไขว่า $x = x_0, v = v_0$ เมื่อ $t = 0$ วินาที

2.2 ทฤษฎีการเคลื่อนที่ของรถจักร (John W. Dickey. 1983.)

ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วยดังนี้

2.2.1 หลักการการเคลื่อนที่ของรถจักร

การเคลื่อนที่ของรถจักรมีหลักการที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.2.1.1 การเพิ่มความเร็วด้วยอัตราเร่งคงที่ (Acceleration) ดูรูปที่ 2.6

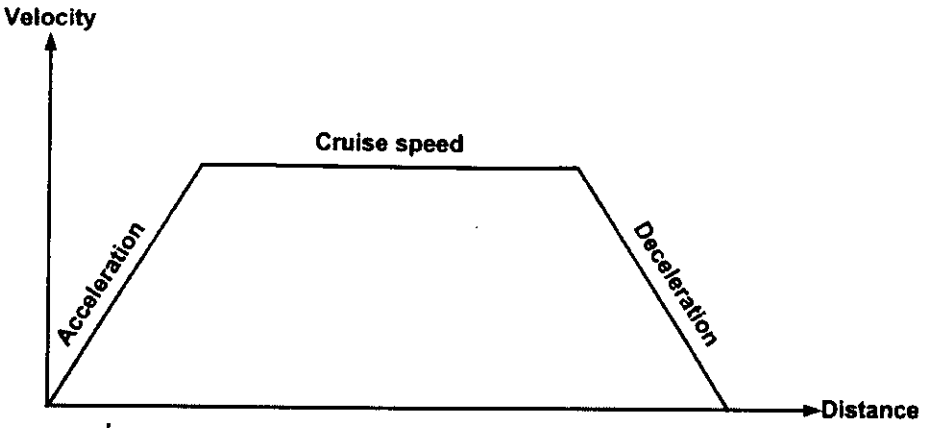

รูปที่ 2.6 ความสัมพันธ์ของความเร็วและระยะทางการเคลื่อนที่ของรถจักร

$$S_{ac} = \frac{1}{2} a_{ac} t_{ac}^{2}$$

โดยที่ a_{ac} = อัตราเร่งที่ใช้ในการเพิ่มความเร็วจากศูนย์ถึงความเร็วเดินทาง

S_{ac} = ระยะทางที่ใช้ในการเพิ่มความเร็วจากศูนย์ถึงความเร็วเดินทาง

t_{ac} = ระยะเวลาที่ใช้ในการเร่งความเร็ว

2.2.1.2 ความเร็วเดินทาง (Cruise Speed) ดูรูปที่ 2.6

$$t_{cr} = \frac{S_{cr}}{u}$$

โดยที่ S_{cr} = ระยะทางของความเร็วเดินทาง

t_{cr} = ระยะเวลาของความเร็วเดินทาง

u = ความเร็วที่ใช้ในการเดินทาง

2.2.1.3 อัตราหน่วงคงที่ (Deceleration) ดูรูปที่ 2.6

$$S_{dc} = \frac{1}{2} \frac{u^2}{a_{dc}}$$

โดยที่ a_{dc} = อัตราหน่วงที่ใช้ลดความเร็วจากความเร็วเดินทางถึงความเร็วศูนย์

S_{dc} = ระยะทางที่ใช้ลดความเร็วจากความเร็วเดินทางถึงความเร็วศูนย์

u = ความเร็วที่ใช้ในการเดินทาง

- ยกตัวอย่างการคำนวณรถท้องถิ่น (โดยใช้ข้อมูลการเดินรถจริง)
  การเคลื่อนที่ของรถจักรมีดังนี้
- การเพิ่มความเร็วด้วยอัตราเร่งคงที่ (Acceleration) ดูรูปที่ 2.7

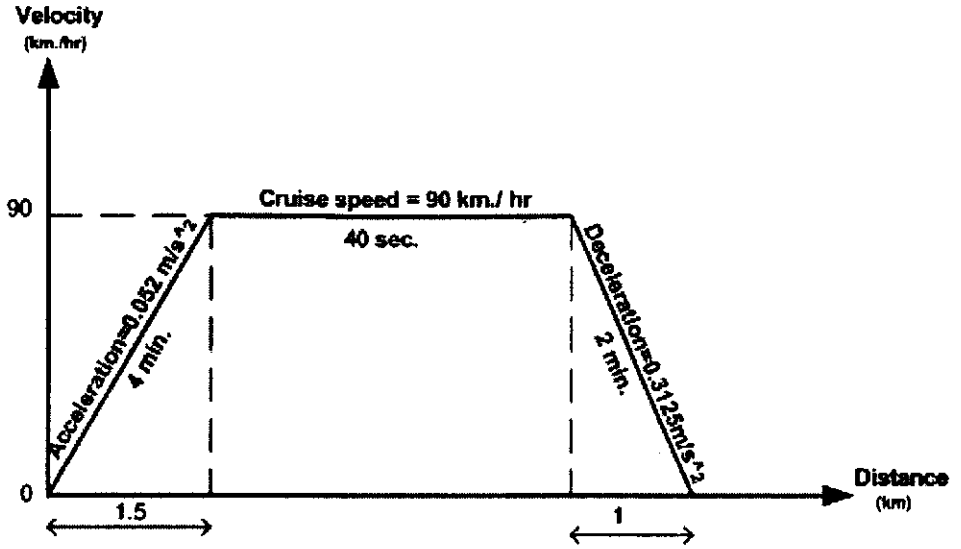

รูปที่ 2.7 ความสัมพันธ์ของความเร็วและระยะทางการเคลื่อนที่ของรถจักรของขบวนรถท้องถิ่น

$$S_{ac} = \frac{1}{2} a_{ac} t_{ac}^{2}$$

โดยที่ S_{ac} = 1500 m t_{ac} = 4 min

แทนในสมการข้างต้นจะได้ a_{ac} = 0.052 m/s^2

- ความเร็วเดินทาง(Cruise Speed) ดูรูปที่ 2.7

$$t_{cr} = \frac{S_{cr}}{u}$$

โดยที่ S_{cr} = 1000 m. u = 90 km/h

แทนในสมการข้างต้นจะได้ t_{cr} = 40 sec

- การลดความเร็วด้วยอัตราหน่วงคงที่(Deceleration) ดูรูปที่ 2.7

$$S_{dc} = \frac{1}{2} \frac{u^2}{a_{dc}}$$

โดยที่ S_{dc} = 1000 m. u = 90 km/h t_{dc}= 2 min

แทนในสมการข้างต้นจะได้ a_{dc} = 0.3125 m/s^2

2.3 การจัดทำประกาศเดินรถของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ฝ่ายการเดินรถ. 2545.)

2.3.1 ความเป็นมาในการจัดทำประกาศเดินรถ

การจัดทำประกาศเดินรถในอดีต จะคำนวณเวลารถวิ่งระหว่างสถานีและระยะทางและอัตราความเร็ว เมื่อได้เวลาวิ่งแล้วจึงนำมาตีเส้นลงในแผนผังการเดินรถ เพื่อจัดหลีกเพราะเป็นการเดินรถในระบบทางเดี่ยว และจัดทำกำหนดเวลาเดินรถ จากต้นทางถึงปลายทางซึ่ง

เป็นการจัดทำด้วยมือ ต่อมาในปี 2526 ญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยอบรมการจัดทำกำหนดเวลาเดินรถมาตรฐาน การรถไฟฯได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาอันประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องในการจัดทำกำหนดเวลาเดินรถ ในปี 2528 ได้รับความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในการทำเวลาเดินรถไฟให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นซึ่งจะช่วยทำให้การคำนวณเวลาวิ่งระหว่างสถานีให้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงและสะดวกรวดเร็วขึ้น ในปัจจุบันการรถไฟฯได้ว่าจ้างเอกชนในการจัดทำตารางเวลาเดินรถไฟ และการจัดขบวนรถในทางปัจจุบันให้มีความทันสมัยรวดเร็ว และเชื่อมต่อกันทั้งโครงข่ายสามารถจัดเวลาได้ทั้งระบบซึ่งจะทำให้การจัดทำกำหนดเวลาเดินรถมีประสิทธิภาพและสะดวกยิ่งขึ้น

2.3.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเวลาเดินรถไฟ

2.3.2.1 ชนิดรถจักร ที่ใช้ลากจูงขบวนรถและรายละเอียดต่างๆของสมรรถนะประกอบด้วย

- การปฏิบัติการของกำลังขับเคลื่อน (Tractive Force-Performance)
- ความต้านทานที่มีต่อขบวนรถ (Train Resistance) ประกอบด้วยแรงต้านทานที่จุดเริ่มเคลื่อนตัวขบวนรถ, ความต้านทานของขบวนรถวิ่ง, ความต้านทานทานในทางลาดชันและความต้านทานในทางโค้ง
- การทำงานของเบรค (Brake Performance)

2.3.2.2 ชนิดของรถพ่วง ที่ใช้ทำขบวนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- รถพ่วงเป็นโบกี้, ดีเซลราง, สปรินเตอร์หรือรถสินค้า
- พิกัดความเร็วของรถพ่วงแต่ละชนิด
- น้ำหนักของรถพ่วงแต่ละคัน
- จำนวนรถพ่วงแต่ละคัน, จำนวนรถพ่วงสูงสุดของแต่ละขบวน

2.3.2.3 สภาพทางรถไฟทั่วประเทศ ที่ขบวนรถต้องวิ่งผ่านจำเป็นต้องระบุข้อมูลต่างๆโดยละเอียดซึ่งข้อมูลที่ต้องการมีดังนี้

- พิกัดความเร็วสูงสุดของทางแต่ละตอน
- พิกัดความเร็วสูงสุดขณะผ่านประแจสวน, ประแจตาม
- จุดที่ขบวนรถต้องลดความเร็ว(เนื่องจากการเบาทาง, สะพานและอัตราความเร็วที่กำหนดให้รถวิ่งได้)
- ค่าของความลาดชัน

2.3.2.4 ประเภทของขบวนรถ เป็นส่วนสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดความเร็วสูงสุดของขบวนรถประเภทต่างๆ

- ขบวนรถโดยสาร ใช้ความเร็วได้สูงสุด 70-105 กม./ชม. ใช้งานจริงอยู่ที่ 85-90 กม./ชม.
- ขบวนรถรวมใช้ความเร็วได้สูงสุด 55 กม./ชม.
- ขบวนรถสินค้า ใช้ความเร็วได้สูงสุด 55-70 กม./ชม.

2.3.2.5 ระบบอาณัติสัญญาณ อาณัติสัญญาประจำที่ทันสมัยจะส่งผลให้การเดินรถคล่องตัวและรวดเร็ว มีผลต่อการจัดทำกำหนดเวลาเดินรถมากด้วย

- สัญญาณประจำที่ชนิดไฟสี หรือหางปลาที่ไม่ต้องรับห่วงตราสะดวก ขบวนรถสามารถวิ่งผ่านได้ด้วยความเร็วปกติ
- สัญญาณประจำที่ชนิดที่ต้องรับห่วงตราสะดวกขบวนรถต้องลดความเร็วลงเพื่อรับห่วงตราสะดวก
- สัญญาณ Sighting Board เมื่อมีการหลีกขบวนรถ ณ สถานีที่มีเครื่องหมายนี้ปักแสดงไว้ ขบวนรถต้องลดความเร็วลงตามที่กำหนด

2.3.2.6 สภาพการโดยสารหรือการบรรทุก

- ขบวนรถโดยสาร คิดน้ำหนักบรรทุกตามจำนวนผู้โดยสารสูงสุดของรถ
- ขบวนรถสินค้า คิดน้ำหนักตามพิกัดบรรทุก แต่ถ้าเป็นขบวนรถสินค้าเปล่าคิดเฉพาะน้ำหนักของรถ

2.3.2.7 ข้อบังคับและระเบียบการเดินรถ เป็นระเบียบปฏิบัติที่มีส่วนเกี่ยวกับการจัดทำกำหนดเวลาเดินรถโดยต้องเพิ่มเวลาไว้ให้

การหลีกขบวนรถมีหลักเกณฑ์จัดอยู่ 2 อย่างคือ

ก. การหลีกขบวนรถตามลำดับความสำคัญมากไปน้อย ดังนี้ ขบวนรถด่วนพิเศษ, ขบวนรถด่วน, ขบวนรถเร็ว, ขบวนรถธรรมดา, รถชานเมือง, รถท้องถิ่นและขบวนรถสินค้า

ข. การหลีกขบวนรถตามเวลาที่ถึงสถานีก่อน ขบวนรถชนิดเดียวกัน รถคันหนึ่งวิ่งถึงสถานีก่อนคันที่สองจะวิ่งเข้ามาที่สถานีอีกสถานีหนึ่ง เราจะให้รถที่ถึงก่อนไปก่อน หลักการจัดหลีกจะดูที่ความสำคัญของขบวนรถมาก่อนแล้วจึงไปดูที่เวลารถถึงสถานีอีกครั้งเป็นการยืดหยุ่นได้ในตัวเอง

2.4 หลักเกณฑ์การเลือกแนวทางเส้นทางเดินรถไฟใหม่และหลักเกณฑ์ในการออกแบบเส้นทาง (ฝ่ายก่อสร้าง. 2544.)

หลักเกณฑ์กว้างๆในการเลือกแนวทางใหม่ดูตารางที่ 2.1 แสดงรายละเอียดข้างล่างนี้

- แนวเส้นทางต้องมีทางโค้งทางราบและความลาดชันน้อยที่สุด
- ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้ศูนย์กลางของทั้งเมือง และนครใหญ่มากที่สุดแต่ต้องอยู่ในพื้นที่ที่ได้วางแผนไว้ให้เป็นเขตชนบทและเกษตรกรรมหรือเขตที่อยู่อาศัยที่มีพลเมืองหนาแน่นน้อยที่สุด มีงานดินน้อยที่สุด และมีปริมาณดินที่ขุดและถมใกล้เคียงกันที่สุด
- หลีกเลี่ยงพื้นที่เหล่านี้ สถาบันการศึกษาและศาสนา อุทยานแห่งชาติ อ่างเก็บน้ำ เขตสงวนและเพาะพันธุ์สัตว์ป่า สถานที่มีผู้คนพลุกพล่าน
- มีการรื้อถอนและเคลื่อนย้ายสถานที่ประกอบธุรกิจและที่อยู่อาศัยน้อยที่สุด
- ใช้พื้นที่เหล่านี้น้อยที่สุด ที่ลุ่ม พื้นที่น้ำท่วมขังชายฝั่งทะเล ป่า และพื้นที่ซึ่งอยู่ในที่ต่ำ
- มีจุดตัดกับถนนหรือแม่น้ำลำคลองที่ต้องสร้างทางข้ามหรือสะพานน้อยที่สุดโดยเฉพาะประเภทต้องใช้ตอม่อสูงหรือตัวสะพานที่มีความยาวมาก
- พิจารณาด้านเงินลงทุนค่าใช้จ่ายระยะยาวและข้อสำคัญหลีกเลี่ยงปัญหาสิ่งแวดล้อม

2.5 บทบาทของการขนส่งโดยรถไฟ (แผนหลักการขนส่ง. 2542 - 2549.)

แนวคิดในการกำหนดนโยบายการขนส่งของประเทศใดประเทศหนึ่งย่อมแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการพัฒนาระบบการขนส่งในประเทศ ย่อมมีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่จะพยามยามลดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนของประเทศในการขนส่งให้ต่ำที่สุดโดยต้องลดการใช้พลังงานโดยรวม, ควรพึ่งพาการใช้เทคโนโลยีภายในประเทศ, ประหยัดการใช้ที่ดินในการขนส่ง, ลดอุบัติเหตุการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน, ลดการก่อมลภาวะและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในทางปฏิบัติเป็นการยากในการที่จะเลือกว่าประเทศควรพึ่งพาระบบการขนส่งระบบใดระบบหนึ่งเป็นหลัก เนื่องจากแต่ละระบบมีจุดเด่นและจุดด้อยต่างกัน แนวทางที่เหมาะสมคือ การกำหนดบทบาทของระบบขนส่งแต่ละประเภทให้ประสานกันเพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุดของระบบขนส่ง เช่น การขนส่งโดยรถไฟใช้พลังงานน้อย ใช้ที่ดินน้อยควรมีบทบาทในการขนส่งระยะไกล และใช้ระบบขนส่งทางรถยนต์เข้าแก้ไขจุดอ่อนเรื่อง Door to Door โดยรับช่วงการขนส่งในระยะใกล้

การขนส่งผู้โดยสารในเมืองใหญ่ จะขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในเมืองดูจากตารางที่ 2.2 ประกอบ

ตารางที่ 2.1 เกณฑ์ในการออกแบบเส้นทางใหม่

รายการทั่วไป	ค่า	หมายเหตุ
ความกว้างของขนาดราง	1000 mm.	-
น้ำหนักเพลาสูงสุด	200 kN/axle และ 64 kN/m.	-
	Uniformly distributed load	-
ความเร็วในการออกแบบสูงสุด	100 km/h	รถโดยสาร
	90 km/h	ใช้งานจริงของรถโดยสาร
	80 km/h	รถสินค้า
	55 km/h	ใช้งานจริงของรถสินค้า
ความชันสูงสุด	10 mm./1000 mm.	กรณีทั่วไป
	12 mm./1000 mm.	กรณีพิเศษ
	1.1 /1000 mm.	ในเขตสถานี
รัศมีโค้งทางราบต่ำสุด	400 m.	สำหรับทางหลัก
	180 m.	ในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน Side Tracks
รัศมีโค้งดิ่งต่ำสุด	5000 m.	-
ระยะห่างระหว่างกึ่งกลางราง	4 m.	บริเวณภายนอกย่านสถานี
	5 m.	ระหว่างทางหลักและ Side Tracks
	4.5 m.	ระหว่าง Side Tracks
รายการของรางและส่วนประกอบ	**ค่า**	**หมายเหตุ**
ราง	80 - 70 lb/yd	สำหรับทางหลัก
	70 - 50 lb/yd	สำหรับ Side Tracksและในย่านสถานี
หมอนคอนกรีต,หมอนไม้	60, 65 cm.	ระยะห่างสำหรับทางหลัก
(หมอนไม้)	15 cm.	ความลึกน้อยที่สุดของหินโรยทาง Side Tracks
(ความหนาของหินใต้ท้องหมอน)	25 cm.	ความลึกน้อยที่สุดของหินโรยทางหมอนคอนกรีต
ประแจทางหลีก	1:12	สำหรับทางหลัก
(มุมตัดประแจ)	1:10, 1:8, 1:6	สำหรับ Side Tracks และภายในย่านสถานี
ระยะ Overhead Clearance	5.1 m.	เหนือระดับราง
	5.0 m.	ใต้โครงสร้างรางที่ตัดกับถนน
Cant (C)		
Cant Maximum	90 mm.	-
Cant Deficiency	50 mm.	-
Cant Excess	65 mm.	-

ที่มา : ฝ่ายการช่างโยธา การรถไฟแห่งประเทศไทย. 2530.

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากรในเมืองใหญ่ในโลกกับการใช้การขนส่งแบบต่างๆ

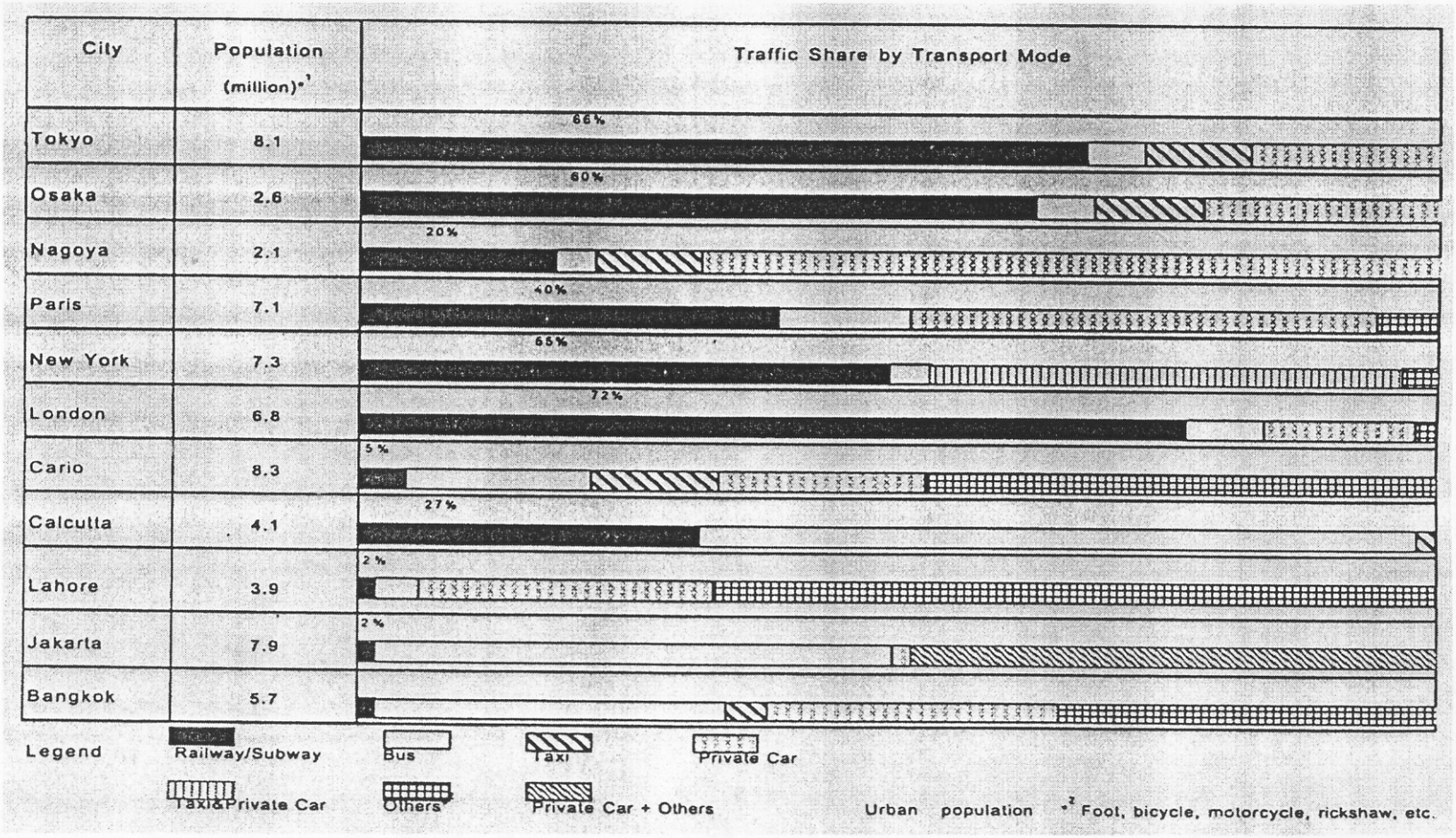

ที่มา : Urban Transportation in Asian Countries, Misao Sugawara. 1995.

เมืองใหญ่ที่มีประชากรมาก จะขนส่งด้วยรถไฟสูง นิวยอร์คในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีประชากร 7.3 ล้านคน ขนส่งด้วยรถไฟถึงร้อยละ 55, เมืองใหญ่ เช่น ลอนดอน ปารีส โตเกียว จะมีสัดส่วนการขนส่งผู้โดยสารด้วยรถไฟสูงถึงร้อยละ 72, 40 และ 66 ตามลำดับ

ในส่วนของประเทศไทยมีการขนส่งด้วยระบบสาธารณะที่ใช้รางค่อนข้างต่ำ ทั้งในภาพรวมและในเมืองใหญ่ ประเทศไทยมีความหนาแน่นประชากรใกล้เคียงยุโรป และมีสภาพทางภูมิศาสตร์ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเหมือนกับฝรั่งเศส เยอรมัน แต่การขนส่งในกรุงเทพฯ แทบจะไม่ได้ใช้ระบบรางเลย ดังนั้นการใช้พลังงานในภาคขนส่งจึงค่อนข้างสูง เพราะระบบขนส่งอาศัยการพึ่งพารถยนต์ส่วนบุคคลซึ่งใช้พลังงานมากกว่าเป็นหลัก

2.5.1 จุดเด่นของการขนส่งโดยรถไฟ

- สามารถให้บริการขนส่งผู้โดยสารได้ครั้งละมากๆ
- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่ำกว่าการขนส่งทางถนน จากการศึกษาในประเทศต่างๆพบว่าการขนส่งทางถนนมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าการขนส่งทางรถไฟ 2.3-2.5 เท่า
- มีความปลอดภัยมากกว่า จากการศึกษาการขนส่งทางถนนมีอุบัติเหตุถึงขั้นบาดเจ็บหรือเสียชีวิตต่อหน่วยการขนส่งสูงกว่าการขนส่งทางรถไฟถึง 3.9 เท่า

2.5.2 จุดด้อยของการขนส่งโดยรถไฟ

- เสียเปรียบในการให้บริการแบบถึงประตูบ้าน (door to door)
- ใช้งบประมาณสูงในการลงทุนขยายบริการและปรับเปลี่ยนเทคโนโลยี
- ความสามารถในการแข่งขันให้บริการขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกหลายประการ เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศ การตั้งถิ่นฐานของประชากร แบบแผนการขนส่งและนโยบายภาครัฐที่มักจะสร้างความลำเอียงในทางที่จะสนับสนุนการขนส่งอื่นยกเว้นทางถนน

2.5.3 นโยบายการขนส่งของประเทศ

- เน้นการเพิ่มความปลอดภัยในระบบขนส่ง
- เน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากระบบการขนส่ง

- ขยายโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงบริการขนส่งในภูมิภาค และในชนบท ให้เพียงพอกับความต้องการ
- ให้ความสำคัญและการสนับสนุนระบบการขนส่งในเชิง Mass transportation มากขึ้น ทั้งในการขนส่งคนและการขนส่งสินค้า
- พัฒนาประสิทธิภาพและปรับบทบาทขององค์กรของรัฐทางด้านการขนส่ง
- เพิ่มการแข่งขันในระบบขนส่ง เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ใช้บริการ และช่วยลดต้นทุนในการขนส่ง อย่างไรก็ตามการแข่งขันเสรีในระบบการขนส่งอาจทำให้ผู้ประกอบการเน้นเฉพาะการให้บริการ ในตลาดของผู้มีรายได้สูงภาครัฐอาจยังจำเป็นต้องมีมาตรการในการช่วยรับภาระต้นทุนการขนส่งของผู้มีรายได้น้อย โดยมีมาตรการที่เหมาะสม
- การตั้งภาษีอากรค่าธรรมเนียมและอัตราค่าขนส่ง (Pricing) ให้เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน เนื่องจากภาษีอากรค่าธรรมเนียม และอัตราค่าขนส่งเป็นกลไกที่มีผลกระทบต่อการแข่งขันของระบบขนส่งต่างๆ

2.5.4 การจัดสรรบทบาทของระบบขนส่งแต่ละ Mode ของประเทศต่างๆ ตัวอย่างระบบขนส่งแต่ละ Modeในประเทศสหรัฐอเมริกา, ฝรั่งเศส, สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น (ปี ค.ศ. 1990)

ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่ใหญ่ พื้นที่กว้าง การตั้งที่อยู่อาศัยเบาบางมีประชากรเพียง 50 คนต่อตารางกิโลเมตร (เฉพาะพื้นที่ซึ่งอยู่อาศัยได้) มีการใช้รถไฟในการขนส่งผู้โดยสารเพียงร้อยละ 1 แต่ใช้รถไฟขนสินค้าถึงร้อยละ 37 ดูรูปที่ 2.8 ก และรูปที่ 2.8 ข ประกอบ

ประเทศฝรั่งเศส มีที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางประมาณ 200 ถึง 250 คนต่อตารางกิโลเมตร ใช้รถไฟขนส่งผู้โดยสารประมาณร้อยละ 9 ใช้รถไฟขนส่งสินค้าร้อยละ 26 เนื่องจากเป็นประเทศบนพื้นทวีป มีทางออกทะเลจำกัด และมีชายแดนติดต่อประเทศอื่นโดยรอบดูรูปที่ 2.9 ก และรูปที่ 2.9 ข ประกอบ

ประเทศสหราชอาณาจักร มีการตั้งถิ่นฐานประชากรแบบยุโรป ใช้รถไฟขนส่งผู้โดยสารร้อยละ 6 ใช้รถไฟขนส่งสินค้าร้อยละ 7 หลังการก่อสร้างอุโมงค์ลอดช่องแคบอังกฤษเสร็จ ได้ตั้งเป้าหมายให้รถไฟขนส่งสินค้ามากกว่าร้อยละ 20 เนื่องจากประเทศเกาะจึงขนส่งสินค้าทางทะเลสูงถึงร้อยละ 24 ดูรูปที่ 2.10 ก และรูปที่ 2.10 ข ประกอบ

ฝ่ายหอสมุด
คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

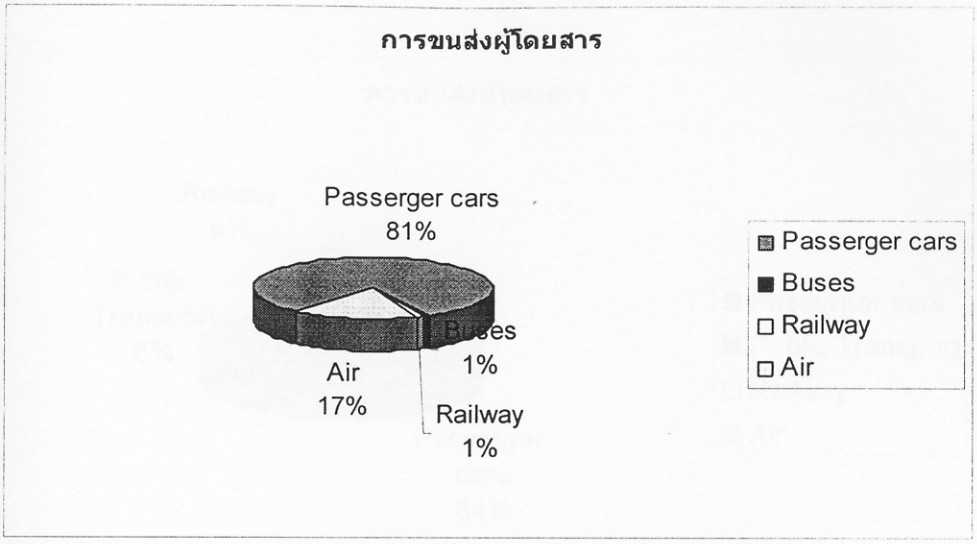

ก. สัดส่วนการขนส่งผู้โดยสารของประเทศสหรัฐอเมริกา

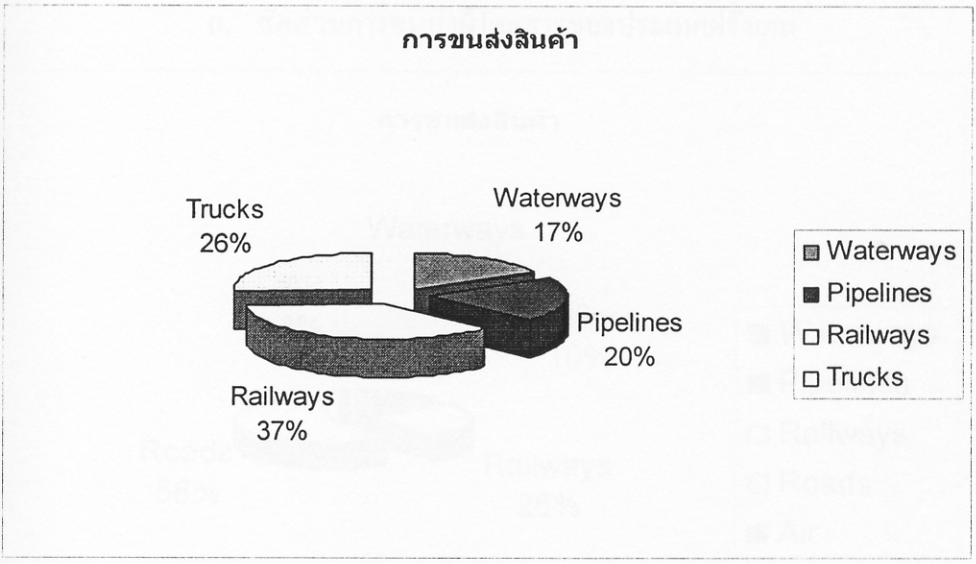

ข. สัดส่วนการขนส่งสินค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกา

รูปที่ 2.8 สัดส่วนการขนส่งของประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา : Yataro Fujii, JRTR, March 1994

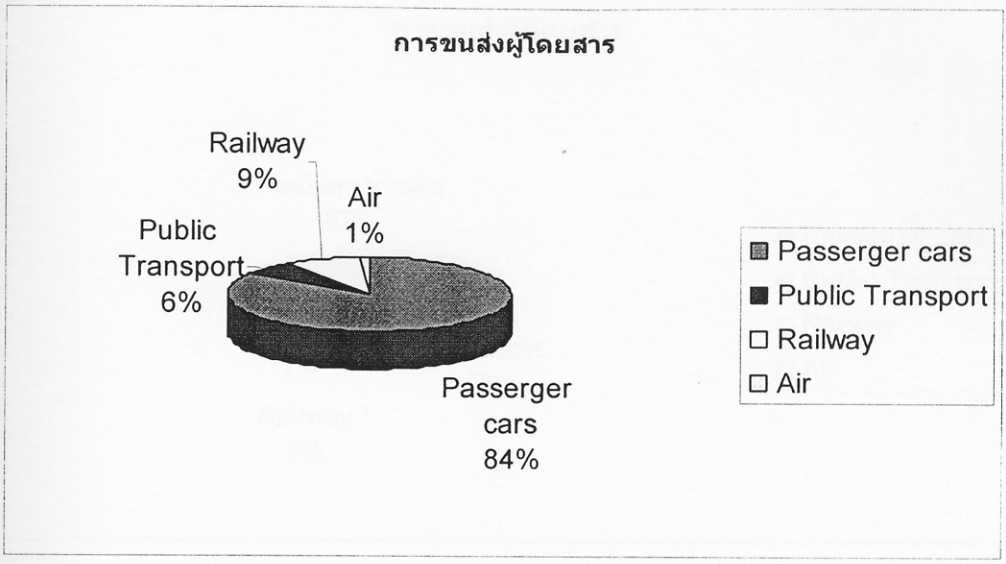

ก. สัดส่วนการขนส่งผู้โดยสารของประเทศฝรั่งเศส

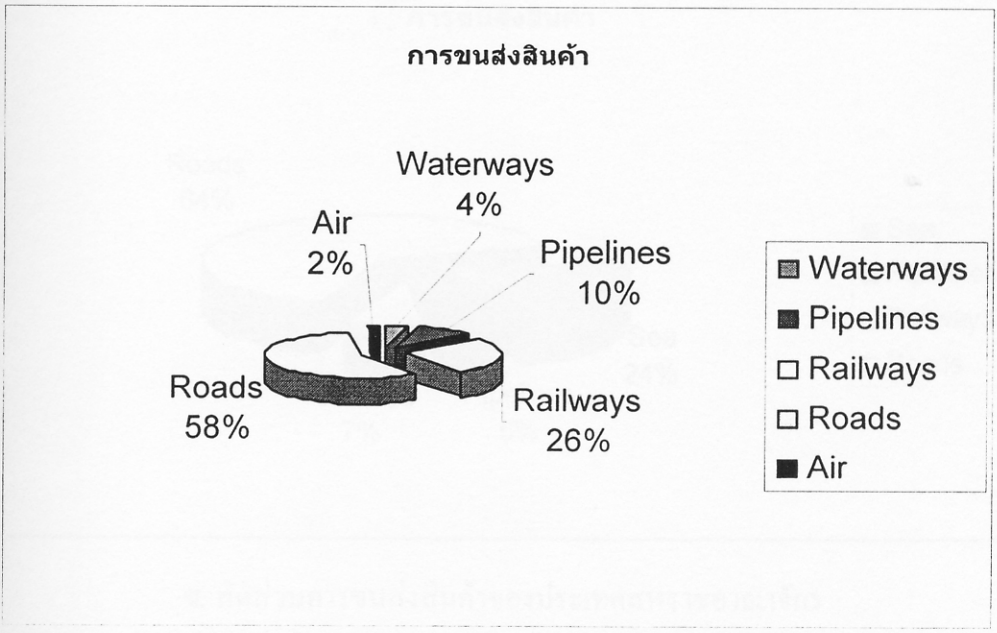

ข. สัดส่วนการขนส่งสินค้าของประเทศฝรั่งเศส

ฝรั่งเศส

รูปที่ 2.9 สัดส่วนการขนส่งของประเทศฝรั่งเศส

ที่มา : Yataro Fujii, JRTR, March 1994

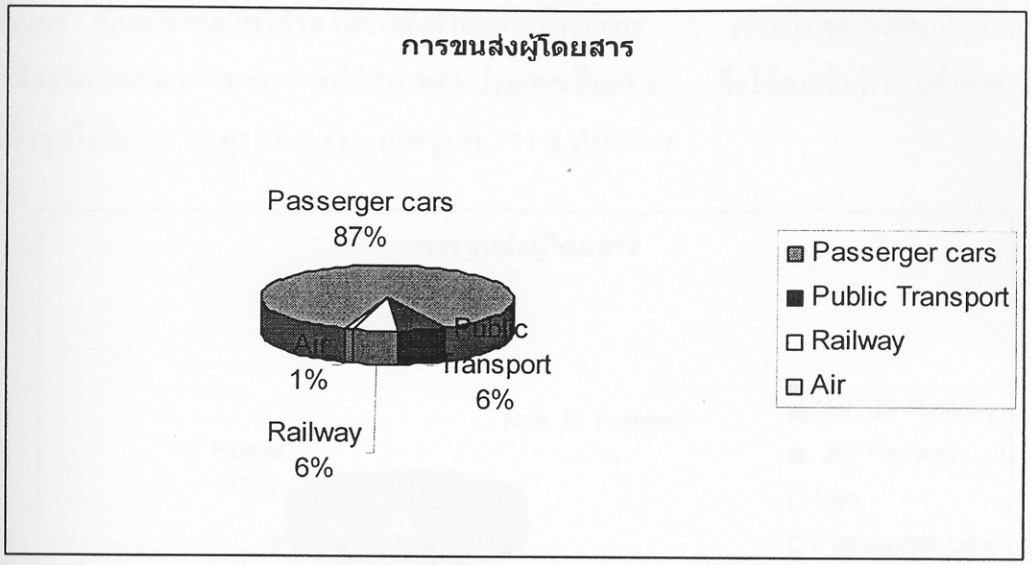

ก. สัดส่วนการขนส่งผู้โดยสารของประเทศสหราชอาณาจักร

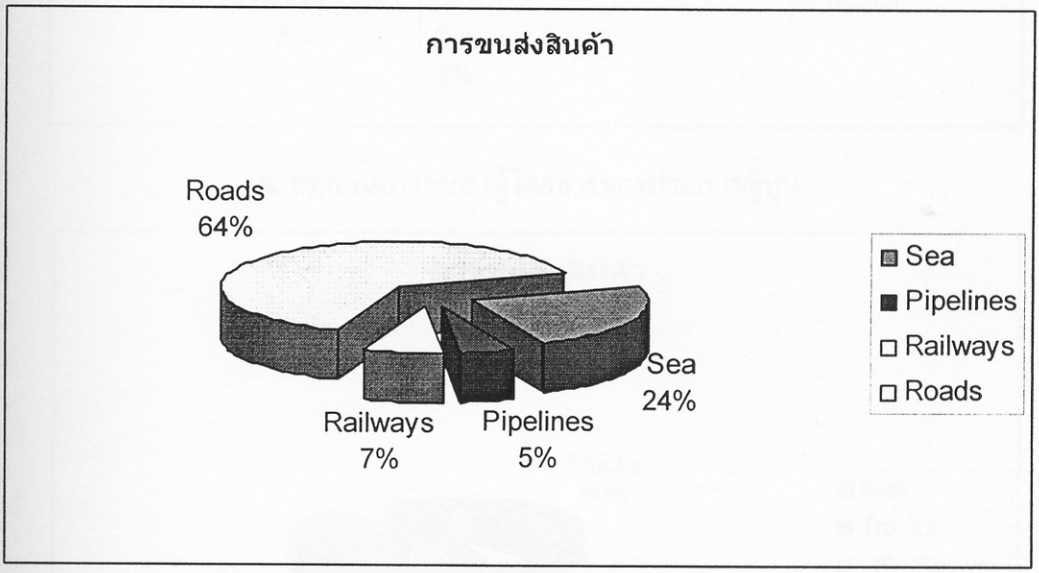

ข. สัดส่วนการขนส่งสินค้าของประเทศสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักร

รูปที่ 2.10 สัดส่วนการขนส่งของประเทศสหราชอาณาจักร

ที่มา : Yataro Fujii, JRTR, March 1994

ประเทศญี่ปุ่น มีการตั้งถิ่นฐานประชากรหนาแน่นมากประมาณ 1,500 คน ต่อตารางกิโลเมตร เป็นเมืองรถไฟใช้รถไฟขนส่งผู้โดยสารถึงร้อยละ 35 ใช้รถไฟขนส่งสินค้าร้อยละ 5 เช่นเดียวกันกับสหราชอาณาจักรที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะ จึงใช้การขนส่งสินค้าด้วยท่าเรือชายฝั่งสูงถึงร้อยละ 45 ดูรูปที่ 2.11 ก และรูปที่ 2.11 ข ประกอบ

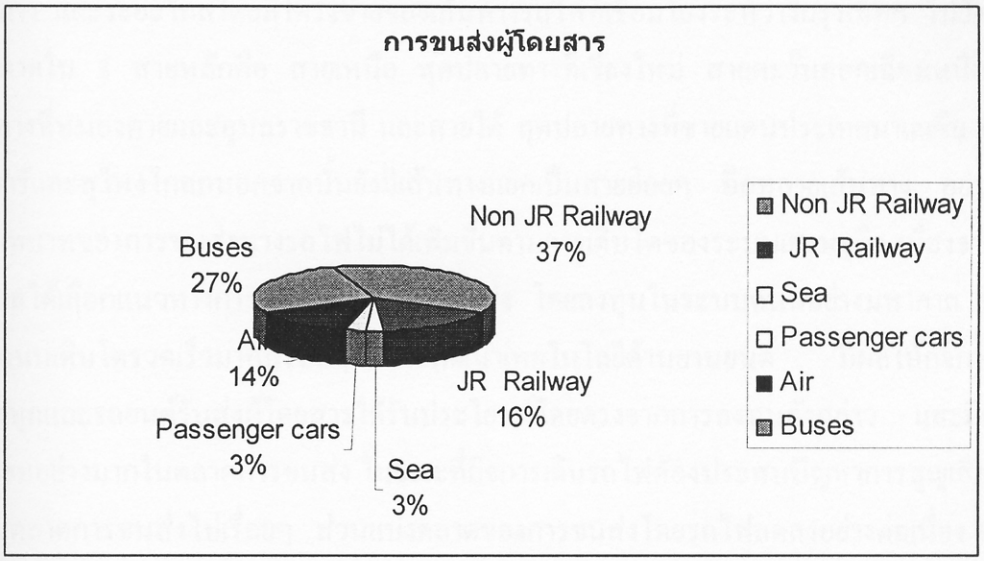

ก. สัดส่วนการขนส่งผู้โดยสารของประเทศญี่ปุ่น

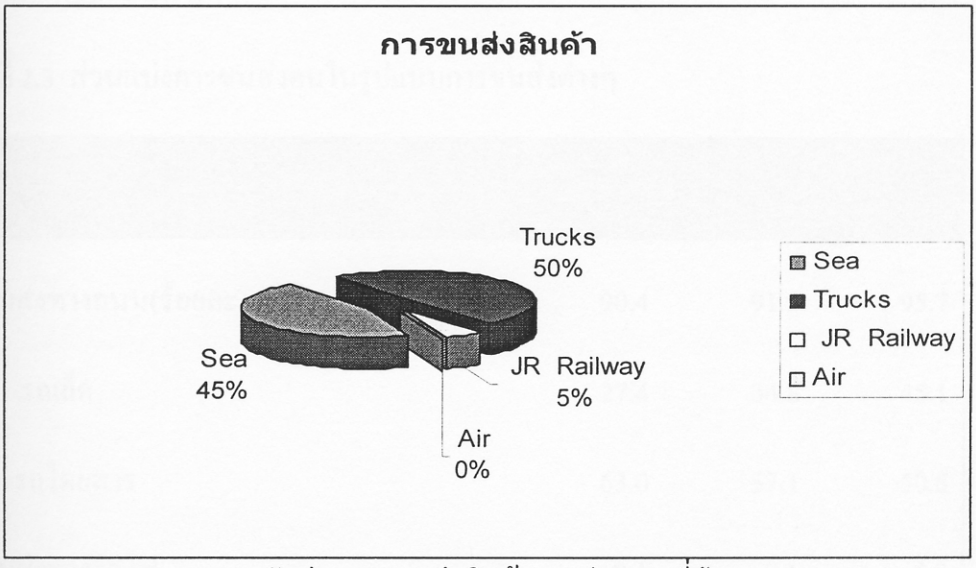

ข. สัดส่วนการขนส่งสินค้าของประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่น

รูปที่ 2.11 สัดส่วนการขนส่งของประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : Yataro Fujii, JRTR, March 1994

2.6 บทบาทของรถไฟไทยในระบบขนส่งและการพัฒนาประเทศ(แผนหลักการขนส่ง. 2542-2549.)

2.6.1 บทบาทของรถไฟในระบบขนส่งของไทยในอดีตถึงปัจจุบัน

ในอดีตรถไฟมีบทบาทสำคัญในการขนส่งผู้โดยสาร และสินค้าในระยะทางปานกลาง และระยะไกลโดยมีโครงข่ายของเส้นทางรถไฟที่เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ ไปยังพื้นที่ในภูมิภาคใน 3 สายหลักคือ สายเหนือ สุดปลายทางที่เชียงใหม่ สายตะวันออกเฉียงเหนือ สุดปลายทางที่หนองคายและอุบลราชธานี และสายใต้ สุดปลายทางที่ชายแดนประเทศมาเลเซีย คือปาดังเบซาร์และสุไหงโกลกนอกจากนั้นยังมีเส้นทางแยกเป็นสายย่อยๆ อีกหลายเส้นทาง อย่างไรก็ตาม บทบาทของการขนส่งทางรถไฟไม่ได้เพิ่มขึ้นตามการเติบโตของระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการที่รัฐบาลได้เลือกแนวทางการพัฒนาระบบการขนส่ง โดยลงทุนในระบบถนนอย่างมหาศาล ทำให้ระบบถนนเติบโตรวดเร็วมากพร้อมๆกับการพัฒนาเทคโนโลยีด้านยานยนต์ มีผลให้กิจการเดินรถบรรทุกและรถยนต์รับส่งผู้โดยสารได้รับประโยชน์โดยตรงจากการลงทุนดังกล่าว และมีความได้เปรียบอย่างมากในตลาดการขนส่ง ในขณะที่กิจการเดินรถไฟต้องประสบปัญหาการสูญเสียส่วนแบ่งในตลาดการขนส่งไปเรื่อยๆ ส่วนแบ่งตลาดของการขนส่งโดยรถไฟลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการขนส่งผู้โดยสารและการขนส่งสินค้า ดูจากตารางที่ 2.3 และ 2.4 แสดงส่วนแบ่งการขนส่งคนและสินค้าในรูปแบบต่างๆ

ตารางที่ 2.3 ส่วนแบ่งการขนส่งคนในรูปแบบการขนส่งต่างๆ

	[illegible]	[illegible]	[illegible]
การขนส่งทางถนน(ร้อยละ)	90.4	91.9	95.7
รถเล็ก	27.4	34.8	45.1
รถโดยสาร	63.0	57.1	50.6
การขนส่งทางรถไฟ	9.1	7.1	5.8
การขนส่งทางอากาศ(ในประเทศ)	0.5	1.0	1.6

ที่มา : แผนหลักการขนส่ง กระทรวงคมนาคม 2542 - 2549

ตารางที่ 2.4 ส่วนแบ่งการขนส่งสินค้าในประเทศ(คิดตามจำนวนตัน-กิโลเมตร) หน่วย : ร้อยละ

	2529	2534	2539
ทางถนน	91.16	92.11	93.23
ทางรถไฟ	5.85	5.35	3.5
ทางแม่น้ำลำคลองและชายฝั่ง	3.99	2.53	2.68
ทางอากาศ	0.0	0.01	0.04
ทางท่อ	0.0	0.0	0.54

ที่มา : แผนหลักการขนส่ง กระทรวงคมนาคม 2542 - 2549

2.6.2 ประวัติของการรถไฟแห่งประเทศไทย

ปีรัตนโกสินทร์ศก 105 ตรงกับปี พ.ศ. 2429 กิจการรถไฟได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อรัฐบาลได้อนุมัติสัมปทานแก่บริษัทชาวเดนมาร์กสร้างทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ ถึงสมุทรปราการระยะทาง 21 กิโลเมตรหลังจากนั้น ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2433 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมรถไฟหลวงขึ้นสังกัดกระทรวงโยธาธิการครั้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2439 พระองค์จึงเสด็จทรงประกอบพระราชพิธีเปิดการเดินรถไฟระหว่างกรุงเทพฯ- อยุธยา ระยะทาง 71 กิโลเมตร ซึ่งทางการได้ถือเอาวันนี้เป็นวันสถาปนากิจการรถไฟหลวง ความกว้างของรางเมื่อแรกสร้างทางฝั่งตะวันออก ของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นรางกว้าง 1.435 เมตร ระยะทางทั้งหมด 1,076 กิโลเมตร ส่วนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเป็นรางกว้าง 1.00 เมตร ที่สร้างเป็นรางขนาด 1.00 เมตรก็เพื่อให้มีขนาด เท่ากับของประเทศเพื่อนบ้านทั้งหลาย คือ มาเลเซีย พม่า เขมร ต่อจากนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงให้เปลี่ยนรางขนาด 1.435 เมตร ทางฝั่งตะวันออกที่สร้างไปแล้วทั้งหมดเป็นขนาด 1.00 เมตรโดยใช้เวลาทั้งสิ้น 10 ปี แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2469 และต่อมาในปี 2504 ได้เริ่มโครงการ Dieselization โดยทยอยจัดหา รถจักรดีเซลมาใช้แทนรถจักรไอน้ำ ซึ่งใช้เวลา 14 ปี จึงแล้วเสร็จในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 กิจการรถไฟประสบภัย สงครามอย่างหนักทรัพย์สิน ทั้งทางอาคาร และรถจักรล้อเลื่อนได้รับความเสียหายมาก จำต้องเร่งบูรณะฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม โดยเร็วถ้าจะอาศัยเงินลงทุนจากงบประมาณของรัฐ แหล่งเดียวจะไม่ทันการณ์ รัฐบาลจึงต้องขอกู้เงินจากธนาคารโลกมา สมทบในระหว่างการเจรจากู้เงินนั้นธนาคารโลกได้เสนอให้รัฐปรับปรุงองค์กรของกรมรถไฟหลวง

ให้มีอิสระกว่าที่เป็นอยู่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวใน การบริหารกิจการในเชิงธุรกิจกรมรถไฟหลวงจึงเปลี่ยนฐานะมาเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปการ ภายใต้ชื่อว่า การรถไฟแห่งประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2494 เป็นต้นมาโดยดำเนินการอยู่ภายใต้ พ.ร.บ.การรถไฟฯ ฉบับ พ.ศ. 2494 ซึ่งในหลักการรัฐคุมการแต่งตั้ง และปลดผู้บริหารคุมอัตราเงินเดือนพนักงานคุมอัตราค่าโดยสาร และค่าระวาง คุมการปิดเปิดเส้นทางและการบริการ และคุมการลงทุนทั้งหมดแต่หากดำเนินงานขาดทุนรัฐจะชดเชยให้เท่าจำนวนที่ขาด

2.6.3 เส้นทางรถไฟปัจจุบันและโครงการขยายในอนาคต

ปัจจุบันมีเส้นทางเดินรถทุกสายมีระยะทางรวมกันถึง 4,044 กิโลเมตร ดูรูปที่ 2.12 จากแผนวิสาหกิจ เส้นทางส่วนมาก มีรัศมีกระจายออกไปจาก กรุงเทพฯในทุกทิศทาง และยังมีบางสายที่เชื่อมต่อกับการรถไฟของมาเลเซีย และการรถไฟของกัมพูชา ความกว้างของรางรถไฟมีขนาด 1.00 เมตรโดยรางส่วนมากขนาด 70 ปอนด์ต่อหลา และมีรางขนาด 80 ปอนด์ต่อหลาอยู่เป็นระยะทางประมาณ 1,000 กิโลเมตรเท่านั้น โดยรางรถไฟของเส้นทางสายหลักในอนาคตได้วางแผนจะใช้รางขนาด 100 ปอนด์ต่อหลา, ประมาณร้อยละ 80 ของรางใช้หมอนรองรับทำด้วยไม้ที่เหลือเป็นหมอนคอนกรีต ส่วนแผนงานในอนาคตนั้น จะได้นำเอาหมอนคอนกรีตอัดแรง (mono-block pre-stressed concrete) มาใช้ตลอดเส้นทาง เส้นทางรถไฟมีสะพานจำนวน 2,629 แห่ง หรือคิดเป็นระยะทางความยาวรวมกันประมาณ 63.5 กิโลเมตรตลอดทุกเส้นทาง

2.6.4 บริการหลักของการรถไฟแห่งประเทศไทย

ภารกิจหลักของการรถไฟฯ คือการให้บริการเดินรถขนส่งผู้โดยสารและสินค้าดูจากตารางที่ 2.5 ประกอบ โดยแยกการให้บริการออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มขบวนรถบริการเชิงพาณิชย์ (Commercial Service) และกลุ่มขบวนรถบริการเชิงสังคม (Public Obligation Service : PSO)

2.6.4.1 กลุ่มขบวนรถบริการเชิงพาณิชย์ คือการบริการเดินขบวนรถที่การรถไฟฯ รับภาระในผลการดำเนินงานเอง ประกอบด้วย ขบวนรถด่วนพิเศษ, รถด่วน, รถเร็ว, รถวิ่งระหว่างเมืองใหญ่, รถท่องเที่ยว, รถสินค้า ประเภทของขบวนรถชนิดนี้ได้แก่

<u>ขบวนรถด่วนพิเศษ</u> จอดรับส่งผู้โดยสาร เฉพาะสถานีในเขตจังหวัด และสถานีใหญ่ ๆ ที่มีความสำคัญและชุมชนหนาแน่นเท่านั้น ความเร็ว 90 - 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง รถด่วนพิเศษนี้จะไม่มีรถชั้น 3 พ่วงในขบวนรถจะมีรถนอนชั้น 1 ปรับอากาศร้อยละ 10, ชั้น 2 นอนปรับอากาศร้อยละ 60, รถนอนธรรมดาร้อยละ 30

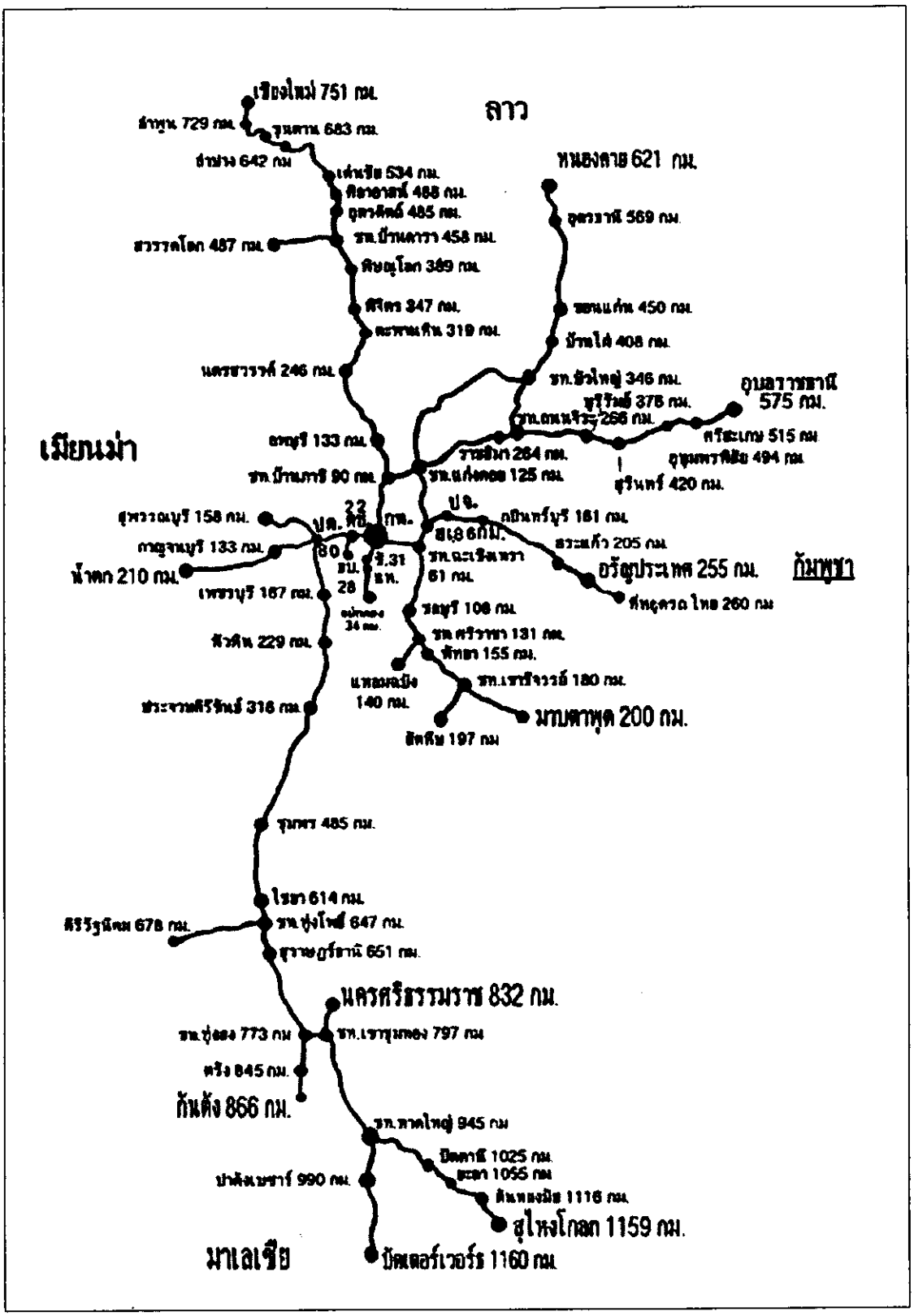

รูปที่ 2.12 เส้นทางเดินรถไฟทั่วประเทศในปัจจุบันของการรถไฟแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2.5 สถิติการรถไฟแห่งประเทศไทยปีงบประมาณ 2541- 2546

รายการ	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ระยะทางที่เปิดเดินรถ (กม.)	4,044	4,044	4,044	4,044	4,044	4,044
ความยาวของทางรถไฟ (กม.)	4,822	4,822	4,880	4,880	4,880	5,382
สถานีรถไฟ						
สถานี	452	453	454	454	454	454
ที่หยุดรถ	164	161	165	165	165	163
จำนวนรถ(คัน)						
รถจักรไอน้ำ	7	7	7	5	5	5
รถดีเซล	328	309	296	281	279	279
รถดีเซลราง	263	285	285	285	249	248
รถโดยสาร	1,236	1,233	1,241	1,238	1,241	1,239
รถสินค้า	8,251	8,141	8,016	7,901	7,426	7,312
รวมรายได้(พันบาท)	**6,101,711**	**6,283,807**	**6,759,385**	**7,827,904**	**8,076,912**	**8,655,688**
รายได้จากการโดยสาร	3,653,136	3,746,716	3,828,830	3,826,890	3,895,935	4,025,748
รายได้จากการบรรทุกสินค้า	1,545,890	1,639,905	1,752,931	1,872,041	1,932,592	2,074,837
รายได้อื่นๆ	902,685	897,186	1,177,624	2,128,973	2,248,385	2,555,083
จำนวนผู้โดยสาร(พันคน)	**56,557**	**55,198**	**55,461**	**56,325**	**55,748**	**54,130**
ชั้นที่ 1	105	102	110	119	130	129
ชั้นที่ 2	5,396	4,389	4,585	4,650	4,866	4,633
ชั้นที่ 3	51,056	50,707	50,766	51,556	50,752	49,368
สินค้าที่บรรทุก(พันตัน)	**8,710**	**9,163**	**9,765**	**9,607**	**9,917**	**11,356**
ประเภทเหมาคัน	8,698	9,149	9,750	9,590	9,898	11,335
หีบห่อ	12	14	15	17	19	21

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย. 2546.

ขบวนรถด่วน มีบริการคือกรุงเทพ-อุบลราชธานี, กรุงเทพ-หนองคาย, กรุงเทพ-เชียงใหม่ และกรุงเทพ-นครศรีธรรมราชเป็นที่จอดรับส่งในอำเภอ จังหวัดและสถานีที่เป็นชุมชน ความเร็วเฉลี่ย 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ตามเป้าหมายของการรถไฟ ฯ ไม่ให้มีชั้น 3 พ่วงในขบวนรถด่วนนี้ คือจะให้บริการรถชั้น 2 นอนปรับอากาศร้อยละ 50, ชั้น 2 มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร บางขบวนจึงต้องพ่วงชั้น 3 เข้าไปด้วย

รถด่วนดีเซลราง มีบริการในสายใต้ระหว่างกรุงเทพ-สุราษฎร์ธานี-ยะลาและในสายอีสานระหว่าง กรุงเทพ-อุดรธานีพ่วงรถดีเซลรางชั้น 3, กรุงเทพ-อุบลราชธานี และชั้น 2 ปรับอากาศ

ขบวนรถเร็ว มีเดินประจำทุกสายเป็นขบวนรถที่จัดบริการรถนั่งชั้น 2 และชั้น 3 เป็นส่วนใหญ่ รถเร็วนี้จะจอดตามสถานีที่เป็นชุมชนเป็นอำเภอและจังหวัดเท่านั้น

2.6.4.2 กลุ่มขบวนรถบริการเชิงสังคม คือการบริการซึ่งเป็นพันธะกรณีที่การรถไฟฯถูกกำหนดให้ดำเนินการโดยรัฐบาลเพื่ออำนวยประโยชน์ให้แก่สาธารณชน ประกอบด้วยขบวนรถธรรมดา, รถชานเมือง, รถท้องถิ่น, รถรวมประเภทของขบวนรถชนิดนี้ได้แก่

ขบวนรถดีเซลราง มีบริการชั้น 3 ทั้งหมด การรถไฟ ฯ ได้จัดรถดีเซลรางเป็นขบวนรถชานเมืองใช้วิ่งในระยะสั้น และในปัจจุบันได้มีการจัดขบวนรถดีเซลรางปรับอากาศโดยให้บริการที่นั่งชั้น 2 ปรับอากาศ และชั้น 3 ธรรมดาใช้วิ่งระหว่างกรุงเทพ-ดอนเมือง-กรุงเทพ

ขบวนรถธรรมดา มีบริการทุกสายไม่เก็บค่าธรรมเนียม มีรถโดยสารชั้น 2 และชั้น 3 แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นชั้น 3 ถึงร้อยละ 90, ขบวนรถธรรมดานี้จะจอดรับส่งผู้โดยสารทุกสถานีและป้ายหยุดรถ การรถไฟฯ ได้จัดรถธรรมดาบางขบวนให้เป็นรถชานเมือง เพื่อรับส่งผู้โดยสารเดินทางระหว่างเมืองถึงเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เดินทางเพื่อเข้ามาทำงาน, เรียนและปฏิบัติภารกิจในแหล่งงานและแหล่งชุมชนธุรกิจ

ปัจจุบันการรถไฟฯได้จัดเดินขบวนรถโดยสารและสินค้าวันละ 373 ขบวน (รวมสายสมุทรสาคร) แยกได้ดังนี้

ขบวนรถโดยสาร	283	ขบวน	ขบวนรถด่วนพิเศษ	8	ขบวน
ขบวนรถด่วน	8	ขบวน	ขบวนรถเร็ว	28	ขบวน
ขบวนรถวิ่งระหว่างเมืองใหญ่	24	ขบวน	ขบวนรถชานเมือง	95	ขบวน
ขบวนรถท้องถิ่น	64	ขบวน	ขบวนรถธรรมดา	42	ขบวน
ขบวนรถรวม	8	ขบวน	ขบวนรถท่องเที่ยว	6	ขบวน
ขบวนรถสินค้า	90	ขบวน	ขบวนรถคอนเทนเนอร์	22	ขบวน
ขบวนรถน้ำมันสำเร็จรูป	18	ขบวน	ขบวนรถน้ำมันดิบ	8	ขบวน

2.6.5 โครงการก่อสร้างทางรถไฟสายใหม่เพื่อการขยายเครือข่ายเส้นทางรถไฟสู่ภูมิภาค

รายละเอียดแบ่งได้ดังนี้

ก. โครงการที่ออกแบบรายละเอียดแล้วเสร็จ

- เด่นชัย - เชียงราย ระยะทาง 246 กิโลเมตร
- มาบตาพุด - ระยอง ระยะทาง 24 กิโลเมตร
- สุราษฎร์ธานี - พังงา (ท่านุ่น) ระยะทาง 163 กิโลเมตร ดูรูปที่ 2.13 ประกอบ

ข. โครงการที่ทำการศึกษาความเหมาะสมแล้ว

- บัวใหญ่ - นครพนม ระยะทาง 368 กิโลเมตร
- ระยอง - ตราด ระยะทาง 160 กิโลเมตร
- แหลมฉบัง - ระยอง ระยะทาง 76 กิโลเมตร
- อรัญประเทศ - ปอยเปต - ศรีโสภณ - พนมเปญ ระยะทาง 391 กิโลเมตร

ค. โครงการที่วางแผนจะศึกษาความเหมาะสม

- ทางรถไฟเชื่อมต่อประเทศจีนตอนใต้
- ทางรถไฟเชื่อมประเทศพม่า
  - พิษณุโลก - แม่สอด ระยะทาง 200 กิโลเมตร
  - พิจิตร- แม่สอด ระยะทาง 260 กิโลเมตร
  - นครสวรรค์ - แม่สอด ระยะทาง 280 กิโลเมตร
  - น้ำตก - ด่านเจดีย์สามองค์ระยะทาง 153 กิโลเมตร
  - ไทรโยค - ด่านบองตี้
- ทางรถไฟต่อขยาย สู่จังหวัดเลย
  - ลำนารายณ์ - เชียงคาน (ผ่านเพชรบูรณ์) ระยะทาง 346 กิโลเมตร
  - จัตุรัส - เชียงคาน (ผ่านชัยภูมิ) ระยะทาง 312 กิโลเมตร
  - ทางรถไฟสายอุบลราชธานี - ช่องเม็ก ระยะทาง 70 กิโลเมตร
- ทางรถไฟเชื่อมฝั่งทะเลอันดามันกับสายสุราษฎร์ธานี – พังงา (ช่วงทับละมุ - ทับปุด)
- ทางรถไฟผ่าน จังหวัดสตูล

จะเห็นได้ว่ารถไฟมีโครงการต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมากมาย ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวคิดในการเชื่อมโยงภาคใต้ตอนล่าง (จังหวัด สตูล โดยรถไฟ) เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐหันมาสนใจและใส่ใจกับระบบการขนส่งทางรางให้มากขึ้นกว่าเดิม

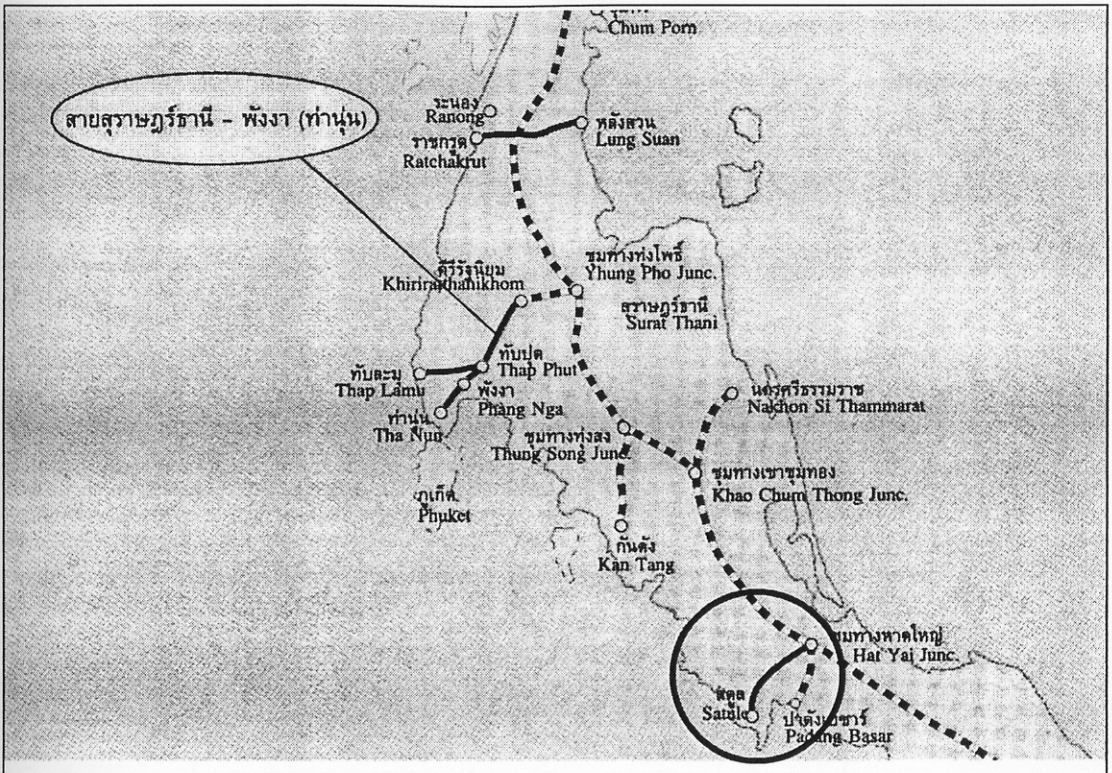

โครงการก่อสร้างทางรถไฟสายสุราษฎร์ธานี - พังงา (ท่านุ่น) ระยะทาง 163 กิโลเมตร

เพื่อขยายเครือข่ายเส้นทางคมนาคมทางรถไฟในภาคใต้ ตอบสนองความต้องการด้านการขนส่งของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อรองรับ และสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคและของประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2539 และ 2540 ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นค่าใช้จ่ายการสำรวจการออกแบบ รายละเอียดทางด้านวิศวกรรม และการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการ และได้ว่าจ้างที่ปรึกษาเมื่อเดือนกันยายน 2539 งานแล้วเสร็จเมื่อ เดือนสิงหาคม 2541 ปัจจุบันคณะกรรมการรถไฟฯ ได้พิจารณาทบทวนโครงการการลงทุนอีกครั้ง ในรูปนี้จะแสดงเส้นทางเชื่อมต่อไปยังจังหวัดสตูลอีกหนึ่งเส้นซึ่งอยู่ในแผนของการศึกษาโครงการ ในอนาคตของการรถไฟแห่งประเทศไทย จึงเป็นหลักสำคัญอีกประการที่ทำให้ ผู้ศึกษาสนใจทำโครงการเชื่อมจังหวัดสตูลด้วยรถไฟ

รูปที่ 2.13 แนวเส้นทางก่อสร้างทางรถไฟสายสุราษฎร์ธานี - พังงา ระยะทาง 163 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานประจำปี การรถไฟแห่งประเทศไทย. 2541.

2. 7 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการจัดตารางเวลาการดำเนินงาน

Pinedo(1995) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดตารางเวลาการดำเนินงาน (Scheduling) คือการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้งานในในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้ตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้สูงสุด ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการจัดตารางเวลาการดำเนินงานประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ กิจกรรม งาน ทรัพยากร และวัตถุประสงค์ โดยส่วนประกอบทั้ง 4 ส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.7.1 กิจกรรม (Activities)

หมายถึง ขั้นตอนหรือการดำเนินการที่ประกอบกันขึ้นเป็นงาน (Tasks) หนึ่งๆ ลักษณะสำคัญของกิจกรรมประกอบไปด้วย ระยะเวลาของกิจกรรม (Duration) และกรอบเวลาของกิจกรรม (Time Window) ซึ่งแสดงขอบเขตของช่วงเวลาที่กิจกรรมนั้นสามารถทำได้ดังรูปที่ 2.14

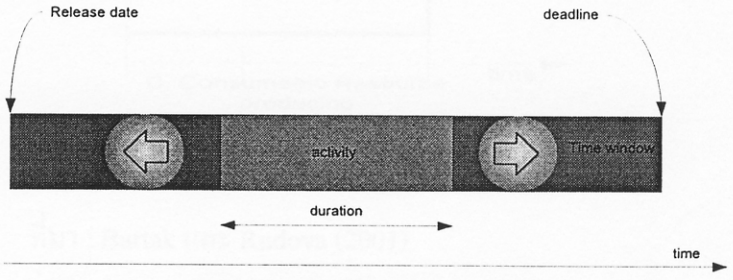

รูปที่ 2.14 ลักษณะของกิจกรรม

ที่มา : Bartak และ Rudova (2001)

2.7.2 ทรัพยากร (Resources)

หมายถึง สิ่งที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทรัพยากรนั้นมีได้ หลายรูปแบบ อาจหมายถึง เครื่องจักรในโรงงาน คนงานในสถานที่ก่อสร้าง หน่วยงานประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือรถบรรทุกสินค้า เป็นต้น โดยอาจจำแนกออกเป็นได้เป็น 2 ประเภทคือ

- ทรัพยากรที่สามารถใช้ได้ใหม่ (Renewable Resource) ทรัพยากรแบบนี้เมื่อถูกใช้โดยกิจกรรม จะทำให้ความจุ (Capacity) ลดลง เมื่อกิจกรรมนั้นเสร็จสิ้นความจุ (Capacity) ก็จะกลับมาสู่สภาพเดิม
- ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมด (Consumable Resource) เมื่อถูกใช้โดยกิจกรรมความจุ (Capacity) ของทรัพยากรแบบนี้จะหายไปโดยไม่เพิ่มกลับมาใหม่อีก เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง หรือในกรณีที่กิจกรรมช่วยเพิ่มความจุ (Capacity) เช่น การเติม

น้ำมันเชื้อเพลิง ความจุ (Capacity) ของทรัพยากรจะเพิ่มขึ้นเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมดังรูปที่ 2.15

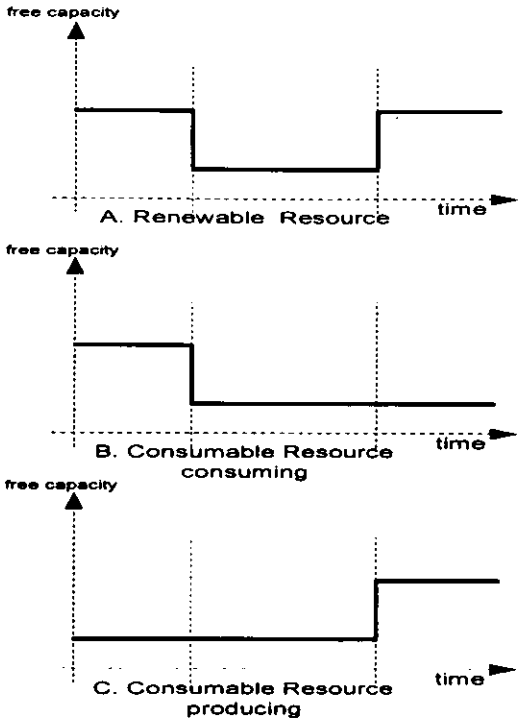

รูปที่ 2.15 รูปแบบต่างๆของทรัพยากร

ที่มา : Bartak และ Rudova (2001)

2.7.3 งาน (Tasks)

งาน (Tasks) งานประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันตามลักษณะของ ปัญหา เช่น การดำเนินงานในกระบวนการผลิต ขั้นตอนในโครงการก่อสร้าง การดำเนินการในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การขนส่งสินค้า เป็นต้น โครงสร้างของงานสามารถแบ่งออกตามลักษณะของปัญหาที่พบโดยทั่วไป ได้แก่ ปัญหาแบบ Job-shop หรือ Flow-shop รูปที่ 2.16 (a) งานจะประกอบด้วยลำดับของกิจกรรมที่ต้องกระทำต่อเนื่องกันในขณะที่ปัญหาแบบ Open-shop ดูรูปที่ 2.16 (b) จะไม่มีเงื่อนไขของกิจกรรมที่ต้องกระทำก่อน แต่ละกิจกรรมสามารถกระทำพร้อมกันไปได้ดังนั้น งานจะไม่มีลำดับของแต่ละกิจกรรม นอกจากโครงสร้างพื้นฐานของงานที่ได้กล่าวไป ยังมีกลุ่มของกิจกรรมที่ซับซ้อนขึ้น ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่ขนานกัน และเรียงลำดับผสมกันอยู่ได้แก่ รูปแบบ A-structure รูปที่ 2.16 (c) เป็นรูปแบบโครงสร้างของงานที่ใช้แสดงกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ชิ้นหนึ่ง จากวัตถุดิบหลายประเภท เช่น ในกรณีของการประกอบชิ้นส่วนชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น งานในลักษณะนี้หลายกิจกรรมจำเป็นต้องกระทำก่อน รูปแบบ V-structure

รูปที่ 2.16 (d) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงกระบวนการซึ่งใช้วัตถุดิบชนิดหนึ่งกับหลายผลิตภัณฑ์ เช่น ในโรงกลั่นปิโตรเลียม เป็นต้น งานรูปแบบหลายกิจกรรมเริ่มต้นจากกิจกรรมหนึ่ง

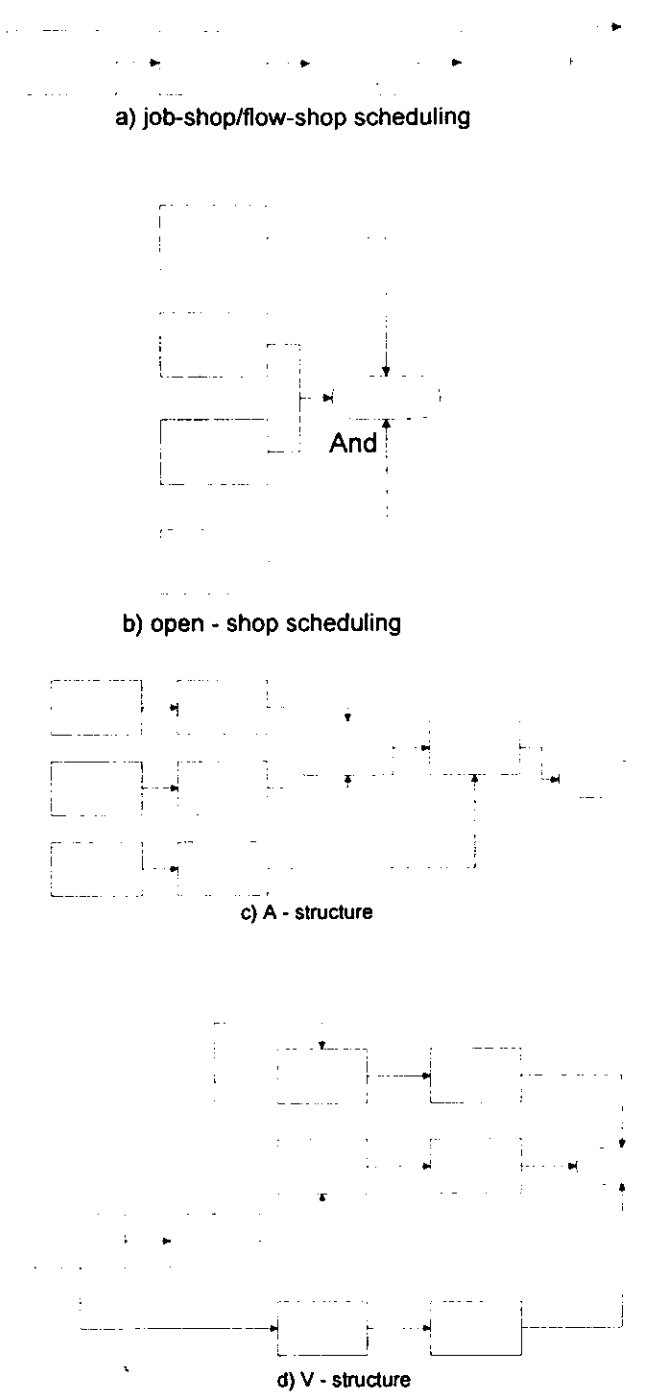

รูปที่ 2.16 โครงสร้างพื้นฐานของงาน

ที่มา : Bartak และ Rudova (2001)

2.7.4 วัตถุประสงค์ (Objectives)

วัตถุประสงค์ (Objectives)วัตถุประสงค์ของการจัดตารางเวลาการดำเนินงานอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

ก. วัตถุประสงค์ที่ต้องการหาตารางเวลาที่ดีที่สุด (Optimization) เช่น เพื่อให้งานสุดท้ายเสร็จโดยใช้เวลาน้อยที่สุด หรือให้งานที่เสร็จไม่ทันวันที่กำหนดเหลือจำนวนน้อยที่สุด

ข. วัตถุประสงค์เพื่อหาตารางเวลาการดำเนินงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (Feasibility) ในกรณีที่ดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดของงานหรือทรัพยากรที่มีความซับซ้อน

การจัดตารางเวลาการดำเนินงานยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบ Deterministic ที่ทราบปริมาณและลักษณะทั้งของทรัพยากรและของงานแน่นอน เช่น เครื่องจักรหรือทรัพยากรขัดข้อง งานเร่งด่วนที่ไม่คาดคิด เป็นต้น โดยนำทฤษฎีความน่าจะเป็นเข้ามาประยุกต์ใช้งาน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศและภายในประเทศ

2.8.1 ตัวอย่างการจัดตารางเวลาการเดินรถในต่างประเทศ

- **Shen และ Kwan (2000)** ทำการจัดตารางเวลาการดำเนินงานของคนขับรถประจำทางในสหราชอาณาจักรโดยใช้วิธี Tabu Search ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้จำนวนงานและค่าจ้างรวมน้อยที่สุด เริ่มสร้างตารางเวลาการดำเนินงานด้วยจำนวนงานต่ำไว้ก่อน แล้วค้นหากลุ่มผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ (Neighborhood) ด้วย 4 ขั้นตอน คือ Swap Link, Swap Spell, Insert Spell และ Recutting Block ขนาดของ Tabu List ให้เท่ากับจำนวน Link ในตารางเวลาการดำเนินงานปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้กับวิธี Branch and Bound และวิธี Genetic Algorithm พบว่าแตกต่างกันเล็กน้อย

- **Weintraub (1996)** ได้พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ศูนย์กลางการตัดสินใจโดยใช้การจำลอง สภาพจริง (Simulation) จาก Heuristics Rules เพื่อใช้ในการจัดตารางเวลาการเดินรถบรรทุก ขนส่งไม้ ซึ่งแต่เดิมใช้วิธีการจับคู่ต้นทางปลายทางแล้วจัดกลุ่มให้กับคนขับรถตัดสินใจเอง การขนส่งไม้ขึ้นรถแต่ละครั้งจะใช้เครนยกไม้ขึ้นรถ แบบจำลองนี้ใช้กฎที่ได้จากการทดสอบปัญหาจริงใน หลายบริษัทเป็นเวลา 1 ปี จนสามารถสรุปเป็นกฎนำไปใช้ งานจะถูกกำหนดระดับความสำคัญด้วย ค่าใช้จ่าย ซึ่งประกอบด้วยค่า

น้ำมัน ค่าดูแลรักษารถ ค่าจ้างคนขับรถ เป็นต้น และความล่าช้า ซึ่งประมาณจากความน่าจะเป็นที่รถบรรทุกจะใช้เครนพร้อมกัน รถบรรทุกคันอื่นที่หาได้ และเที่ยวงานที่มีเส้นทางขัดแย้งกัน ผลลัพธ์ที่ได้พบว่าสามารถลดค่าใช้จ่ายรวมได้ร้อยละ 18-26 ใช้จำนวนรถบรรทุกน้อยลงอัตราการเข้ามาใช้เครนของคนขับสม่ำเสมอขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพด้วย

2.8.2 ตัวอย่างการจัดตารางเวลาการเดินรถในประเทศไทย

- **Suchada (1992)** ได้ทำการศึกษาการจัดตารางเวลาการเดินรถขนส่งน้ำมัน จากคลังแห่งหนึ่งไปยังสถานีบริการต่างๆ ที่มีอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ด้วยรถ 2 ชนิด คือ รถพ่วง และรถบรรทุก ได้แบ่งช่วงเวลาในการจัดส่งออกเป็น 6 ช่วง ตามข้อจำกัดด้านเวลาการอนุญาตให้รถบรรทุกขนาดใหญ่เข้าเมืองและช่วงเวลาที่สถานีบริการยอมรับ เพื่อความสะดวกในการจัดส่งน้ำมัน ให้กับสถานีบริการซึ่งมีทั้งที่สามารถนำรถพ่วงเข้าไปได้ และไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับรถพ่วง แบบจำลองที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การจับคู่ 2 สถานีบริการที่อยู่ในเส้นทางใกล้กัน เพื่อให้ประหยัดค่าขนส่ง ด้วยวิธี Greedy Algorithm และTemporary Prohibition และการจัดตารางการเดินทางให้กับรถขนส่ง ซึ่งใช้วิธีการสุ่มอย่างมีเหตุผล (Heuristics) วัตถุประสงค์ของแบบจำลองคือเพื่อใช้เวลาการขนส่งให้น้อยที่สุด ผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยสามารถช่วยให้การจัดตารางเดินรถมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านเวลาและค่าใช้จ่าย